

Gemeente Vijfheerenlanden
t.a.v. Raad
Postbus 11
4140 AA Leerdam

AANTEKENEN

Leerdam, 7 oktober 2020

Uw kenmerk: Kennisgeving Ontwerp-Bodemkwaliteitskaart en Ontwerp-Nota Bodembeheer Vijfheerenlanden, Gemeenteblad, d.d. 27 augustus 20120, Nr.219723.

Betreft: Zienswijze op de Ontwerp-Bodemkwaliteitskaart en Ontwerp-Nota Bodembeheer van de gemeente Vijfheerenlanden.

Geachte heer, mevrouw,

Deze zienswijze ontvangt u naar aanleiding van de bekendmaking in het Gemeenteblad, nr. 219723, d.d. 27 augustus 2020 van de Ontwerp-Bodemkwaliteitskaart en Ontwerp-Nota Bodembeheer van de gemeente Vijfheerenlanden. Onze zienswijze is opgesteld na lezing van beide voornoemde documenten over het grondstromenbeleid en de onderbouwing van de uitvoering van het grondverzet, lokaal en regionaal.

A. Nieuw kader gemeentelijk Bodembeheerbeleid

Het gemeentelijk Bodembeheerbeleid heeft ten doel om grondverzet en bodemsanering binnen de gemeente en de regio te vergemakkelijken.

Het bodembeheergebied is ingedeeld in één of meer zones met elk een vergelijkbare milieu hygiënische bodemkwaliteit, zodat voorwaardelijk binnen en tussen zones vrij grondverzet mogelijk is.

Binnen gemeente en regio is hiermee het grondstromenbeleid voor grondverzet genormeerd, geharmoniseerd, gestandaardiseerd en actueel op basis van een uniforme eenduidige indeling van toepassingen van de bodem op bodemfuncties met bodemkwaliteitsklassen. Partijen grond hoeven minder vaak gekeurd te worden, omdat de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel wordt gebruikt voor de kwaliteit en acceptatie van de grond.

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) regelt de balans tussen bodemkwaliteit en maatschappelijke ontwikkelingen en het hergebruik van grond, baggerspecie en bouwmaterialen. Het Besluit bodemkwaliteit, ook wel het Generieke kader genoemd stelt regels aan het toepassen en opslaan van grond en bagger.

Echter gemeenten hebben de mogelijkheid binnen bepaalde grenzen en randvoorwaarden af te wijken van de regels van het reguliere kader door voor een deel van hun grondgebied een strenger of juist minder streng beleid te voeren.

Een extra complicerende situatie kan ook nog zijn dat de waterkwaliteitsbeheerder, het Waterschap en/of Rijkswaterstaat, het bevoegd gezag is voor toepassing op de watergangbodem.

Uitdaging 1

De kans bestaat dat door uitbreiding van het grondgebied van Vijfheerenlanden in de gebieden van de regionale omgevingsdiensten ODRU, OZHZ, ODR en uitvoeringsdienst RUD Utrecht, de overige gemeenten en andere overheden met onderling afwijkende bodemregels te maken krijgen. Het doel om te komen tot de vereenvoudiging van procedures en spelregels met buur- en regiogemeenten wordt dan gefrustreerd. Daardoor zal het draagvlak en verminderde regeldruk helaas niet in voldoende mate worden bereikt.

Vragen

- 1. De kwalitatieve voordelen van het toekomstig bodembeleid zijn aangegeven, maar daarbij rijst de vraag welke kwantitatieve opbrengsten er zijn en in hoeverre de 'overhead' van de grensoverschrijdende activiteiten positief gaat bijdragen in het beleid?*

2. *Hoe beïnvloeden de onderlinge afwijkingen van de gemeentelijke regels van het wettelijk Generieke kader de beheersbaarheid, uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van het grond- en saneringswerk?*
3. *Welke lokale afwijkingen kunnen zich in de praktijk voordoen, c.q. worden gemotiveerd, zodat hier rekening mee wordt gehouden om de afgesproken doelstellingen te realiseren?*
4. *Hoe wordt omgegaan met onzekerheden?*
5. *Hoe past de waterbodemactiviteit van betrokken Waterschappen en Rijkswaterstaat van de watergangen in het specifieke gebiedsbeleid als het gaat om het toepassen van grond en bagger in het gemeentelijke bodembeheergebied?*

B. Nieuw bodembeleid in relatie tot Maatschappelijke ontwikkelingen

Alle provincies hebben samen met het rijk, de gemeenten en de waterschappen in 2009 het Convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties' afgesloten. Voor alle spoedeisende locaties met humane risico's is toen vastgelegd dat uiterlijk in 2015 een noodzakelijke sanering plaats moet hebben gevonden. Tevens werd besloten om tijdelijke beveiligingsmaatregelen te nemen waardoor risico's afdoende zijn te beheersen. Al vanaf 2015 moet van de spoedlocaties een lijst beschikbaar zijn van alle overige ecologische - en verspreidingsrisico's. De convenantpartijen wilden op die manier de risico's van bodemverontreiniging inzichtelijk en beheersbaar hebben. De dynamiek van deze problematiek leert, dat nog steeds een Landsdekkend Beeld Bodemkwaliteit wordt bijgehouden. De lijst van bekende verdachte en verontreinigde locaties in Vijfheerenlanden is opgenomen in de Nota bodembeheer.

Het nieuwe beleid van de gemeente Vijfheerenlanden behelst de volgende doelen:

1. Ruimte scheppen voor maatschappelijk ontwikkelingen;
2. Bescherming van de gezondheid van mens, dier en plant;
3. Behoud van de functionele eigenschappen van de bodem;
4. Bodem blijft duurzaam geschikt voor allerlei gebruiksdoeleinden.

Uitdaging 2

Grondverzet mag niet leiden tot milieuhygiënisch risico's. Bestaande bodemkwaliteit op gebiedsniveau – binnen een bepaald gebied – mag niet verslechteren. Daar staat tegenover, dat plaatselijke bodemkwaliteit verslechteringen toegelaten worden als dit milieuhygiënisch verantwoord is. Er dient dan beschikt te worden over aspecten zoals:

- a) Onderbouwing door risicotoetsing aan risicogrenswaarden van de lokale norm!
- b) Strengere eisen te stellen aan grond afkomstig van buiten en ten opzichte van de grond binnen dit gebied!

Vragen

6. *Op welke manier is het nieuwe beleid leidend als er op basis van het "stand-still" principe op gebiedsniveau moet worden getoetst aan het convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties' en Wet bodembescherming spoedige sanering?*

C. Openbare orde en veiligheid

Er is geen separate wetgeving op het gebied van niet-gesprongen explosieven. Indirect valt het thema onder de openbare orde en veiligheid.

Uitdaging 3

Omgaan met niet-wettelijke regels voor de opsporing van niet-gesprongen explosieven en de vernietiging daarvan.

Vragen

7. *Hoe wordt in het gemeentelijk Bodembeleid rekening gehouden met opruiming van niet-gesprongen explosieven?*

D. Overige stakeholders

Binnen en buiten Europa werkt het Rijk samen met lidstaten om de bodemkwaliteit te verbeteren. Om de bodemkwaliteit in Nederland substantieel te verbeteren moet het Rijk samenwerken met gemeenten en provincies. Verdachte en verontreinigde locaties zijn (nog) niet opgenomen in de rapportages van de bodemkwaliteitskaart. Wel is in de Nota bodembeheer een kaart opgenomen van de huidige bekende verontreinigde locaties.

Uitdaging 4

Extra maatregelen in de nieuwe Omgevingswet om de bodemkwaliteit te verbeteren zijn daarom te voorzien, ingaande per 1 januari 2022.

Vragen

8. *Hoe valt het nieuwe beleid op basis van het stand-still principe op gebiedsniveau te rijmen met het convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid een aanpak spoedlocaties'?*

E. Bodembeleid ten dienste van klimaat, landbouw en woningbouw en betrokkenheid van burgers en bedrijven

Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gaat het door lokale regelvrijheden nog steeds niet goed met onze leefomgeving. De Balans van de Leefomgeving, editie 2020 slaat volgens het PBL nog steeds niet om naar de goede kant. Dat gaat alleen lukken als de overheid de burgers en bedrijven daarin beter betreft. De conclusie is driedelig:

1. Er staat veel beleid in de steigers, maar helaas nog geen robuust beleid.
2. Seinen staan op rood in klimaat (lucht, bodem, water), natuur en grondstoffengebruik.
3. De overheid neemt haar burgers en bedrijven niet (op een goede manier!) mee in haar aanpak.

Uitgangspunt van het gemeentelijk bodembeleid is o.a. het terugbrengen van milieuhygiënisch risico's tot een aanvaardbaar niveau door gebruik te maken van een helder toetsingskader i.c.m. eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven.

Uitdaging 5

Voor alle burgers en bedrijven van Nederland moet de bodemkwaliteit verbeteren. Nederland wil over 30 jaar circulair zijn en haar schaarse leefruimte op een efficiënte wijze inrichten. Gelukkig zijn de eerste stappen gezet door aan de knoppen van het bodembeleid ten dienste van het klimaat-, het landbouw- en het woningbeleid te draaien. Grote veranderingen zijn noodzakelijk in de woningbouw. Overheden hebben de taak om burgers en bedrijven mee te nemen in het traject van verduurzaming.

Vragen

9. *Er is onvoldoende duidelijkheid in uw nota's over de manier van aanpak. Welke programmatische betrokkenheid hebben burgers en bedrijven bij de implementatie en realisatie van het uitgangspunt verduurzaming?*
10. *Hoe gaat de gemeente (particuliere) huiseigenaren en bedrijven prikkelen om het gemeentelijk beleid te helpen realiseren?*

F. Zone gerelateerde beleidsregels

In hoofdstuk 5.5. Zone-gerelateerde beleidsregels ontbreekt het deel Gebiedspecifieke beleid zone A Bebouwing 2/2 Lintbebouwing. De bebouwing grenst aan wegen van de Bodemkwaliteitskaart die in BIJLAGE 2: NIET REPRESENTATIEVE RAPPORTEN/ANALYSES zijn benoemd en om aandacht vragen. Wij stellen op grond van de ons beschikbare gegevens vast, dat Loosdorp te Leerdam nog ontbreekt in het overzicht. Overigens zijn wij ervan overtuigd, dat hiervoor gegronde redenen zijn. Immers ten tijde van de uitvoering van dit soort technieken werden dit soort analyses van de bouwstoffen al vereist. Veel kostbaar en waardevolle data is daarbij beschikbaar gekomen en draagt bij aan het vervolmaken van uw bestanden.

Vragen

11. *Mag geconcludeerd worden dat de analysegegevens van alle overige vergelijkbare wegen met lokale PAK verontreiniging volgens NO (cement)gebonden lagen met gebroken asfalt, puin en of verbrandingslakken en -assen zijn meegenomen bij de statistische berekeningen?*

G. Beleidskader gemeentelijk Bodembeleid

Het beleidskader voor grondverzet en bodemsanering is de kapstok voor het invullen van de bodemkwaliteitskaart. Volgens de richtlijn Bodemkwaliteitskaart is een algemene werkwijze beschreven bestaande uit acht elementaire procesmatige stappen, gebaseerd op het programma van eisen van de Omgevingsdienst regio Utrecht. Gestreefd wordt om binnen het gehele werkgebied zoveel mogelijk een uniform uitvoeringsbeleid te hanteren.

Uitdaging 6

Van belang is dan om een geschikte formele methode te ontwikkelen voor het grondverzet en de bodemsanering, waarbij moet worden gestreefd naar subsidies van de Het Rijk en/of EU ten behoeve van kennisdeling en het ontwikkelen van een Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse (MKBA).

Vragen

12. *Kunnen mogelijke risico's en impact van het beleidskader overzichtelijk worden gekwalificeerd en gekwantificeerd in een beslisdocument?*

13. *Kan vervolgens het beleidskader "grondverzet en bodemsanering" worden aangevuld met een Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse, zodat risico's en impact van het nieuwe gemeentegrens overschrijdend bodembeleid inzicht geeft aan alle deelnemers, waar het de organisatorische risico's en financiële impact van het nieuwe beleid betreffen?*

Terzijde

Een methode is niet alleen maar het standaard proces van het te verrichten grondwerk, maar omvat meerdere gezichtspunten. Aan een aantal additionele "wijzen" is daarbij rekenschap toe te kennen, zoals denkwijze, modelleerwijze, gebruikswijze, beheer- en exploitatiewijze (van eigenaar en gebruiker) en ondersteuningswijze voor de mens en van technologie. Hierbij behoren ook afspraken (conventies) voor uitvoerende rollen, taken en functies. Dit alles moet kwalitatief en kwantitatief resulteren in de vernieuwing, waarmee planmatig wordt doorontwikkeld in het traject van verdere professionalisering.

14. *Tot slot, graag ontvangen wij de veenkaart van de gemeente Vijfheerenlanden. Alvast met dank. Graag vernemend.*

Hoogachtend,